

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Томілінські читання

Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею
кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету

м. Харків, 02 листопада 2023 року

Харків – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення

Томілінські читання

*Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею
кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету*

м. Харків, 02 листопада 2023 року

Харків
ХНМУ
2023

УДК 614.2(477)

Г 87

Затверджено
Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 11 від 23.11.2023 р.

Редакційна колегія: М'ясоєдов В.В., Огнев В.А.,
Нестеренко В.Г., Сокол К.М.,
Мельниченко О.А., Подпрядова А.А.

Г87 **Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення «Томілінські читання»:** матеріали VI науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Харківського національного медичного університету, Харків, 02 листопада 2023 р. / ред. кол.: В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнев, В.Г. Нестеренко та ін. Харків, 2023. 228 с. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10292542>

УДК 614.2(477)

© Харківський національний
медичний університет, 2023
© В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнев,
В.Г. Нестеренко та ін., 2023

В навчальному процесі також задіяні різнобічні освітні технології, у т.ч. навчання, засноване на мисленні, проблемне навчання, «перевернутий клас», окремі елементи гейміфікації. Наприклад, для закріплення алгоритму використання статистичних методів застосовується гейміфікація, яка полягає у побудові багаторівневої блок-схеми з переходами на вищий щабель в залежності від правильного вибору конкретного методу для аналізу даних з врахуванням типу даних, їх розподілу, сукупностей, що досліджуються, тощо.

Отже, сучасні освітні технології навчання спрямовані на інтенсифікацію навчального процесу і передбачають використання реальних проблем, сучасних інформаційних технологій та новітніх методів навчання, адаптованих до цільових аудиторій.

Література:

1. Іншакова Г.В., Грузева Т.С. Формування у фахівців охорони здоров'я професійних компетенцій з біостатистики з урахуванням міжнародних рекомендацій. Загальне охоплення послугами охорони здоров'я – для всіх і всюди: матеріали наук.-практ. конф. з міжнарод. участю до Всесвітнього дня здоров'я 2018 р. К., 2018. С. 169–171.

2. Sullivan L. M., Hopper L., Begg M.D. Effective Practices for Teaching the Biostatistics Core Course for the MPH Using a Competency-Based Approach. *Public Health Reports*. 2014. Vol. 129, no 4. P. 381-392. doi: 10.1177/003335491412900415. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/003335491412900415>.

3. Modern teaching methods in action in statistical classes / P. Kovacs, E. Kuruczleki, K. Kazar et al. *Statistical Journal of the IAOS*. 2021. Vol. 37, no. 3. P. 899–919. doi: 10.3233/SJI-210843. URL : <https://content.iospress.com/articles/statistical-journal-of-the-iaos/sji210843>.

МОДЕЛІ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Гладун Т.С., Філоненко М.М.

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця, м. Київ

На сучасному етапі перед вищою медичною освітою часто виникає запитання: як, навчаючи, гарантувати здобувачам з громадського здоров'я можливість вільно, конструктивно, та інтелектуально самовдосконалюватись, враховуючи своєрідний склад інтелекту? Адже викладач контролює навчальну діяльність студентів через створення специфічних умов освітнього середовища, залучає їх до обов'язкових норм пізнання [3]. Формуючи у студента систему знань, вміння розв'язувати задачі, наукові поняття, викладачі визначають межі інтелектуальної свободи особистості студента. Розмаїття ідей щодо навчання й виховання здобувачів громадського здоров'я в умовах сучасної медичної освіти зводиться до того, що форми освіти мають перебудовуватися у відповідність з психологією студента, його інтересами й правами [1,2]. Серед психологічно орієнтованих методичних моделей є такі, розробки яких були застосовані на практиці у медичних закладах вищої освіти. Існують такі моделі навчальних технологій здобувачів громадського здоров'я: інформаційна, структурно-логічна, особистісно-орієнтована, структурно-логічна, інтеграційна, ігрова [5].

Інформаційна модель. Сутність інформаційної моделі навчання полягає в оволодінні знаннями в межах навчального предмета, що передбачає заучування та запам'ятовування об'єму інформації без практичної реалізації. Теоретичні знання фрагментарно використовуються на практичних заняттях. Кінцевий результат засвоєння знань студента перевіряється на семестрових заліках або екзаменах. Навчання завершується лише отриманням, а основний принцип взаємозв'язку теорії з практикою відсутній.

Отже, інформаційна модель, має позитивні та негативні сторони. Позитивним є те, що інтелектуальний рівень майбутніх фахівців громадського здоров'я зростає, вони нагромаджують теоретичні знання, які зможуть використати в реальній професійній діяльності. Недоліком інформаційної моделі навчання є: невміння практично використовувати теоретичні знання, труднощі у запам'ятовуванні, нерозуміння отриманої інформації.

Розв'язати проблему, пов'язану з використанням інформаційної моделі, допомагає концепція поетапного формування розумових дій і понять, яку розробив П.Гальперин. Психологічна теорія лягла в основу удосконаленої нової моделі навчання – операційно-діяльнісна (технологічна) модель [5].

Структурно-логічна (операційно-діяльнісна, або технологічна) модель, яка передбачає поетапну організацію навчального процесу, побудові схем орієнтовної основи діяльності, алгоритмів. Сутність даної моделі полягає в тому, щоб навчити майбутніх фахівців громадського здоров'я використовувати отримані знання на практиці в процесі навчання, а не поза ним. Оволодіння знаннями, навичками, уміннями, як елементами навчальної діяльності, проходять через спеціально створенні схеми орієнтованої основи діяльності (ООД) : засвоєння знань – розвиток на їх основі навичок і умінь застосовувати стандартних та нестандартних умовах. Для реалізації операційної моделі в практику медичних закладах вищої освіти має педагогічний контроль. Єдиним недоліком даної моделі є те, що при її застосуванні не використовується індивідуальний досвід студента, особистісні орієнтації.

Особистісно-орієнтована модель. Головною метою особистісно-орієнтованої моделі у процесі навчання є сприяння особистісному росту студентів і викладачів. При цьому викладач створює психолого-педагогічні умови для саморозвитку, свідомого засвоєння основ професійної діяльності і розвитку професійної свідомості майбутніх фахівців громадського здоров'я. Головними завданнями особистісно-орієнтованого навчання є: розкриття індивідуальних, пізнавальних можливостей кожного студента; допомога студенту в самопізнанні, самоактуалізації, самореалізації, самовизначенні; формування культури життєдіяльності, яка дає можливість продуктивно будувати власне життя.

Інтеграційна модель. Педагогічний процес передбачає взаємозв'язок різно-предметних знань та умінь, видів діяльності на рівні інтегрованих курсів, навчальних тем, які складають відповідні цикли підготовки: гуманітарні та соціально-економічні, природничо-наукові та професійні. Вивчення інтегрованих дисциплін забезпечить здатність розв'язувати професійні задачі на основі узагальненого володіння знаннями, способами і прийомами діяльності [5].

Стратегія навчання з усіх дисциплін має бути спрямована на впровадження в навчальний процес нових і вдосконалення існуючих технологій, підвищення мотивації до навчання та самонавчання, використання методів викладання, організацію способів послідовного оволодіння і вдосконалення фахових навичок, а також організацію моніторингу якості освітнього процесу [3].

Ігрова (симуляційна) модель навчання – це організація навчального процесу, заснована на реконструкції моделі діяльності у межах запропонованого сценарію. Наприклад: навчальна (пізнавальна) гра – форма відтворення змісту майбутньої професійної діяльності спеціаліста громадського здоров'я; ділова гра – моделювання різних ситуацій, пов'язаних з формуванням умінь спілкуватися, обговорювати проблему в режимі “ мозковий шторм” [10]; рольові ігри – імітація рольової поведінки у запропонованих сценарних умовах.

Під час *симуляційної ігри* пропонується відтворити навички професійної діяльності та їх застосування у спеціальних центрах, забезпечених високотехнологічними тренажерами. В умовах тренажерних центрів зміст навчання спрямований не тільки на освоєння окремих навичок, але й на міждисциплінарне навчання роботи в команді, вироблення безпечних форм професійної поведінки та навичок спілкування. Також можливе використання центру для проведення профорієнтації майбутніх абітурієнтів [9].

Кожна з моделей по-своєму впливає на підвищення ефективності навчання, оскільки на першому місці є здобувач, як суб'єкт діяльності й основні педагогічні зусилля спрямовуються на його професійний і особистісний розвиток.

Література:

1. Березівська, Т. С. Педагогічні умови ефективності семінарських занять (у вузі) / Т. С. Березівська // Вісник ЧДУ. Педагогічні науки. – 2002. – Вип. 41. – С. 9–14.
2. Булгакова, Н. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Н. В. Булгакова, В. О. Рахманов. – Київ : НАУ, 2012. – 204 с.
3. Кіржнер, Л. О. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, Т. І. Лепейко. – Харків : ХНЕУ, 2006. – 96 с.
4. Козлова, Г. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Г. М. Козлова. – Одеса : ОНЕУ, 2014. – 200 с.
5. Максименко С.Д., Філоненко М.М. Педагогіка вищої медичної освіти. Підручник. – Київ: Центр учбової літератури, 2014. – 321 с.
6. Організація самостійної роботи студентів / В. О. Ушкаренко, Н. Д. Смолінченко, І. В. Осадчук, Т. І. Виноградова. – Херсон : Айлант, 2005. – 96 с.
7. Перспективні освітні технології : наук.-метод. посіб. / за ред. Т. С. Сазоненко. – Київ : Гопак, 2000. – 560 с.
8. Стинська, В. В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. / В. В. Стинська. – Івано-Франковськ, 2016. – 65 с.

АКТУАЛЬНІСТЬ НАБУТТЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Журавель Я.В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Комунікативні компетентності відіграють важливу роль у забезпеченні високого рівня надання медичних послуг населенню, налагодженні міжособистісної взаємодії, слугують запорукою подальшого особистісного та професійного розвитку лікаря.